

Innføring av rettighetsvurdering i felles henvisningsmottak i psykisk helsevern

Legeforeningen har inngått avtale med de regionale helseforetakene om felles henvisningsmottak og rettighetsvurderinger i psykisk helsevern. Dette innebærer at alle henvisningene til avtalespesialister i psykisk helsevern og til DPS på sikt skal vurderes i et felles henvisningsmottak og at avtalespesialistene kun skal motta ferdig rettighetsvurderte henvisninger fra dette henvisningsmottaket. Felles henvisningsmottak er både regulert i et nytt punkt i selve rammeavtalen (ny § 13) og i regionale underlagsdokumenter som inneholder mer informasjon om ordningen.

Bakgrunn

Pasienter som i dag henvises til avtalespesialist, får ikke sine rettigheter vurdert i henhold til pasient- og brukerrettighetsloven § 2-2, jf. § 2-1 b annet ledd. Avtalespesialister er imidlertid forpliktet til å gjøre en prioritering av henvisningene i henhold til prioriteringsveilederen, men pasientene gis ikke pasientrettigheter i henhold til pasient- og brukerrettighetsloven. Dette betyr at pasienter i ulike deler av spesialisthelsetjenesten har ulike pasientrettigheter. Helse- og omsorgsdepartementet har lenge jobbet for at rettighetsvurdering også skal gjelde for avtalepraksis. Departementet er særlig opptatt av pasienters behov for økt tilgjengelighet for behandling i psykisk helsevern.

Legeforeningen har støttet innføring av rettighetsvurdering i avtalepraksis men vi har vært opptatt av at ordningen skal ivareta avtalespesialistenes behov og i størst mulig grad være tilpasset avtalepraksis som driftsform. Det var derfor viktig at det ble gjennomført piloter for å få kunnskap om hvordan ordningen virker i praksis. Som kjent var det ikke mulig å gjennomføre piloter, og departementet ga derfor beskjed om at det skulle planlegges for innføring av ordningen.

I første omgang skal det innføres rettighetsvurdering i felles henvisningsmottak for avtalepsykiatere og avtalepsykologer.

Rettighetsvurdering hos avtalespesialister i den enkelte praksis, skal også etter hvert innføres for avtalespesialister i somatiske spesialiteter.

Endringer i rammeavtalen

Høsten 2020 forhandlet Legeforeningen med RHFene om endringer i rammeavtalen for å legge til rette for innføring av felles henvisningsmottak. Tilsvarende forhandlinger ble gjennomført mellom RHFene og Norsk Psykologforening. Den nye bestemmelsen er inntatt i § 13 i rammeavtalen.

Konkret innebærer ordningen at alle henvisninger fra fastleger til psykisk helsevern i spesialisthelsetjenesten sendes fra fastleger til DPS der de rettighetsvurderes og videresendes til oppfølging og behandling hos avtalepsykiatere og DPS.

Alternativet til regulering i rammeavtalen var regulering av felles henvisningsmottak i forskrift fastsatt av departementet. Det var Legeforeningens vurdering at det var større muligheter for å få gjennomslag for viktige elementer og bedre rammer for våre medlemmer gjennom avtaleregulering enn forskrift. Legeforeningen har forståelse for at innføring av felles henvisningsmottak vil innebære endringer i måten avtalepsykiatere driver praksis på.

Legeforeningen har i forhandlingene fått gjennomslag for viktige premisser i ordningen, blant annet:

- Avtalespesialistene er ikke økonomisk ansvarlig for fristbrudd.
- Det skal legges til rette for at avtalespesialister deltar i henvisningsmottaket og at dette honoreres.
- Avtalespesialistene skal motta pasienter i tråd med faglig profil
- Helseforetaket skal legge til rette for merkantile ressurser som vil kunne bidra til bedre kommunikasjon mellom avtalespesialisten og helseforetaket
- Det regionale helseforetaket skal legge til rette for at DPS og avtalespesialist kan kommunisere digitalt på en sikker plattform.
- De regionale helseforetakene er ansvarlige for at ordningen oppfyller krav i helselovgivningen (taushetsplikt, personvernlovgivning og pasient – og brukerrettighetslovgivning).
- Pasientene vil få mulighet til å velge seg til avtalespesialist gjennom retten til fritt behandlingsvalg (jf. Pasient- og brukerrettighetsloven § 2-4). Også disse henvisningen skal sendes til felles henvisningsmottak for rettighetsvurdering
- Lokal innretning og endringer i ordningen med felles henvisningsmottak skal drøftes med de regionale samarbeidsutvalgene for avtalespesialister.

Da dette er en helt ny ordning er det også viktig at den skal evalueres og i første omgang varer fram til 31. desember 2022. Da har partene mulighet til å gjøre nødvendige tilpasninger. Det er også inntatt en sikkerhetsventil i protokoll som gir adgang til å kreve reforhandling tidligere dersom ordningen får betydelige utilsiktede konsekvenser.

Videre prosess

Rettighetsvurdering i felles henvisningsmottak trer formelt i kraft fra 1. mars 2021. I dialog med RHFene har vi imidlertid fått bekreftet at ordningen vil innføres gradvis. Dette innebærer at arbeidet med å innføre felles henvisningsmottak vil gjennomføres ved noen DPS først og andre DPS etter hvert. Det foreligger foreløpig ingen konkrete planer om hvilken rekkefølge som blir valgt. Som avtalespesialist skal du derfor fortsette som før inntil du får beskjed om noe annet fra DPS eller RHF.

Regulering i rammeavtalen innebærer nye rettigheter og forpliktelser for både avtalespesialistene, HF og RHF. Vi oppfordrer dere til å gjøre dere kjent med den nye bestemmelsen. Det vil komme mer detaljert informasjon fra RHFene og DPS om hvordan den nye ordningen vil innføres. Dere er også velkommen til å ta kontakt med PSL/Legeforeningen dersom dere har spørsmål.

Vedlegg

Dere kan lese den nye bestemmelsen i den vedlagte *protokollen*. Bestemmelsen er som sagt inntatt som ny § 13 i rammeavtalen.

Forpliktelsene og rettighetene i § 13 gjelder for gjennomføring av ordningen for alle avtalepsykiatere og for alle RHF. Det er åpnet opp for at det kan være visse regionale tilpasninger. Disse er mer detaljert beskrevet i underlagsdokumentasjon fra de ulike RHF. Vedlagt finner dere *underlagsdokumentet fra Helse Sør Øst*. De andre RHF har utarbeidet lignende dokumenter.

PSL og Legeforeningen

2. februar 2021